

KUBA

1. Informacje ogólne

- powierzchnia – 110,6 tys.km²,
- ludność – 11,2 mln,
- stolica – Havana,
- PKB (PPP, 2017) – 137,1 mld USD,
- PKB per capita (PPP, 2017) – 12,300 USD,
- wzrost gospodarczy: 1,7%(2017),
- inflacja – 5,9 % (2018),
- stopa bezrobocia – 2,6 % (2017),
- wartość eksportu – 2,63 mld USD (2017),
- główni partnerzy w eksporcie – Wenezuela (17,8 %), Hiszpania (12,2 %), Rosja (7,9%), Indonezja (4,5 %),
- główne produkty w eksporcie – oleje mineralne, nikiel, farmaceutyki, cukier, tytoń, ryby, owoce cytrusowe, kawa,
- wartość importu – 11,06 mld USD (2017),
- główni partnerzy w imporcie – Brazylia (24,3 %), Chiny (18,7 %), USA (12,5 %), Niemcy (5,5 %),
- główne produkty w imporcie – ropa naftowa, art. rolno-spożywcze, urządzenia i maszyny, chemikalia,

2. Współpraca gospodarcza między Kubą a Polską nie jest regulowana żadnymi umowami dwustronnymi.

3. Polsko-kubańska wymiana handlowa

Kuba jest tradycyjnym partnerem handlowym Polski w regionie Karaibów. **W 2019 r. polski eksport na Kubę osiągnął rekordową wysokość 82,8 mln USD.** Jest to najlepszy rezultat od 1989 r., przewyższający eksport z lat 2015 i 2016 i ponad czterokrotnie wyższy niż w 2018 r. Należy zaznaczyć, że **90% polskiego eksportu na Kubę stanowią produkty rolno-spożywcze.**

Wartość polsko-kubańskich obrotów handlowych (w mln USD)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Dynamika 2019/2018
Obroty	38,0	56,6	50,3	45,8	24,7	86,5	350,2%
Eksport	33,7	54,8	+48,6	42,5	19,5	82,8	424,0%
Import	4,2	1,8	1,7	3,2	5,2	3,7	70,8%
Saldo	+29,5	+52,9	+ 46,8	+ 39,3	+ 14,42	+ 79,2	

Tak dobry wynik polskich eksporterów w 2019r. przy aktualnych trudnościach gospodarczych Kuby i ograniczaniu wydatków wskazuje na kilka kwestii. Niewątpliwie polskie produkty cieszą się dobrą opinią na rynku kubańskim i mają stosunkowo dobrą, zwłaszcza w porównaniu do produktów europejskich, relację jakości do ceny. Ponadto nieodzowne jest wsparcie placówki, gdyż zbiurokratyzowany, a jednocześnie nieprzejrzysty system podejmowania decyzji na Kubie wymaga monitoringu i zabiegów na poziomie lokalnym. Przy takiej strukturze towarowej polskiego eksportu po stronie kubańskiej występuje tylko jeden kontrahent, tj. państwowa centrala importu żywności Alimport. Procedury zatwierdzania dostawców i licytacji nie podlegają kontroli zewnętrznej i są zazwyczaj niejawnie, więc trudno jest czasem zrozumieć, dlaczego dana oferta została odrzucona. Dlatego też bieżące wsparcie placówki na miejscu bywa kluczowym elementem negocjacji handlowych. Niezbędna jest także dobra współpraca służb weterynaryjnych i możliwość elastycznego reagowania na okoliczności (np. organizacja inspekcji ad-hoc).

Rynek kubański jest niewielki, 11 mln mieszkańców o niskiej sile nabywczej plus obsługa sektora turystycznego, ale nadal ma duży potencjał dla eksportu produktów rolno-spożywczych z Polski, gdyż przy niewielkiej krajowej produkcji Kuba corocznie importuje żywność za ok. 2 mld USD (w tym z USA, w ramach dozwolonych kwot, za ok. 150 mln USD - głównie mięso drobiowe) . Celem na 2020 rok i kolejne lata będzie odbudowanie wolumenu eksportu produktów mleczarskich (ok. 10 mln USD w 2019 r., podczas gdy w 2014 r. było to 24 mln USD), a także poszerzenie polskiej ofert eksportowej o mięso i przetwory wieprzowe i wołowe oraz przetwory rybne i pasze.

Główne produkty w polskim eksporcie: zboża , mleko/ śmietana w proszku , podroby drobiowe, mleko/ śmietana, silniki turbośmigłowe, części do samolotów, karmy dla zwierząt, masło, sery, wieprzowina, drób,

Główne produkty w polskim imporcie: sok pomarańczowy, sok grejpfrutowy , rum , tytoń, cygara, kawa,

- Perspektywiczne dziedziny polskiego eksportu to:** sektor spożywczy, w tym art. rolno-spożywcze oraz dostawy maszyn i urządzeń dla tego sektora, górnictwo -dostawy maszyn i urządzeń dla tego sektora, przemysł stoczniowy dostawy i remonty statków/kutrów rybackich, energetyka- w tym odnawialne źródła energii (energia fotowoltaiczna, wiatrowa) przemysł maszynowy -m.in. kompleksowe linie produkcyjne dla przemysłu meblarskiego,

przemysł farmaceutyczny - leki, art., higieniczne, wyposażenie i sprzęt medyczny, turystyka – wyposażenie hoteli, przemysł mineralny – nawozy.

5. Dostęp do rynku dla towarów i usług

Kuba nie należy do łatwych rynków. Wszystkie ważne decyzje o charakterze ekonomicznym i handlowym były do tej pory podejmowane na szczeblu politycznym. **24 lutego 2019r. kubańczycy w ogólnokrajowym referendum zatwierdzili zmiany w konstytucji wprowadzone przez parlament w lipcu 2018r.** Nowa konstytucja m.in. legalizuje własność prywatną, likwiduje ograniczenia dla rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw, przywraca urząd premiera i wprowadza limit dwóch pięcioletnich kadencji dla przewodniczącego rady państwa. Są to jednak zmiany stosunkowo propagandowe i nadal większa część gospodarki pozostanie pod ścisłą kontrolą państwa. Pomimo odczuwalnych braków na rynku, również w zakresie podstawowych produktów spożywczych, dostęp do niego jest utrudniony nie tylko z przyczyn politycznych, lecz także z powodu skomplikowanych procedur zakupowych oraz wygórowanych oczekiwań strony kubańskiej w odniesieniu do kredytowania dostaw z zagranicy lub długich terminów odroczenia płatności. Wydaje się, że najlepszą formą wejścia na rynek jest znalezienie odpowiedniego partnera kubańskiego, zainteresowanego importem towarów lub usług z Polski, posiadającego autoryzację Banku Centralnego na wydatkowanie środków i licencję importową obejmującą produkty oferowane przez polską firmę. Kanały dystrybucji znajdują się do chwili obecnej pod całkowitą kontrolą firm państwowych powiązanych z danym sektorem towarowym.

Nowe prawo gospodarcze w większym stopniu dopuszcza udział inwestycji zagranicznych w gospodarce Kuby, z wyjątkiem takich sektorów jak oświata, służba zdrowia czy przemysł militarny.

6. **Kwestia kubańskiego zadłużenia wobec Polski**- należności na rachunkach likwidacyjnych powstałe w wyniku dodatniego salda na rzecz Polski z tytułu polskiego eksportu w latach 80-tych wyniosły 62 613 315 XTR (rubli transferowych), co stanowi równowartość w PLN: 13 148 796 (stan na czerwiec 2017 r., źródło: BKG), sprawę prowadzi MF, bez rozwiązania tej kwestii niemożliwe będzie zaoferowanie Kubie preferencyjnych kredytów na zakup polskich towarów.
7. **W dniach 22-26 marca 2018 r. na Kubie przebywała polska misja biznesowa zorganizowana przez KIG**, pod przewodnictwem Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Rozwoju, Pana Pawła Chorążego. W składzie delegacji znaleźli się przedstawiciele 10 polskich firm (branże: rolno-spożywcza, medyczna/ farmaceutyczna/kosmetyczna, budowlana oraz motoryzacyjna). Wizycie towarzyszyło połączone z sesją B2B polsko-kubańskie forum gospodarcze oraz konsultacje gospodarcze w resortach: handlu i inwestycji zagranicznych, energetyki i górnictwa, turystyki, w banku centralnym, a także rozmowy w wybranych miejscowych firmach.
8. **20 września 2018r. w MSZ odbyły się polsko-kubańskie konsultacje polityczne na szczeblu wiceministrów SZ** (ze strony polskiej Bartosz Cichocki, ze strony kubańskiej Ana Teresita Gonzalez). Podczas konsultacji dokonano przeglądu dwustronnych relacji, jak również wymieniono poglądy nt. sytuacji w obu regionach (w tym relacje Kuba-USA, Kuba-UE). Konsultacje stanowiły kontynuację dialogu politycznego (po 30- letniej przerwie) zainicjowanego podczas wizyty MSZ Witolda Waszczykowskiego na Kubie w czerwcu 2017r. Podczas konsultacji omówiono także polsko-kubańskie relacje gospodarcze, w tym wymianę handlową, zwracając uwagę na jej stosunkowo niewielką wartość, nieadekwatną do możliwości eksportowych polskiej gospodarki.

